

BESLISSING
VAN DE SANCTIECOMMISSIE VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË
VAN 24 april 2019

IN DE ZAAK
X

1 Procedure

1 Bij brief van 12 februari 2014 (bijl. 4.1 en 4.2 bij het verslag van de Auditeur) bezorgt de voorzitter van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (hierna: CFI) bij toepassing van artikel 35, § 2 van de dan geldende wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (hierna: Witwaswet 1993) aan de gouverneur van de Nationale Bank van België (hierna: de NBB) een verslag waarin de CFI ernstige aanwijzingen ter kennis brengt van inbreuken op de Witwaswet 1993 in hoofde van X bij de opvolging van de zakenrelatie met Y en meer bepaald met de naleving van de door de Witwaswet 1993 opgelegde waakzaamheidsverplichtingen en verplichting tot informatieverstrekking aan de CFI.

2 Het Directiecomité van de NBB (hierna: het Directiecomité) heeft op 1 april 2014 op grond van de informatie van de CFI geoordeeld over ernstige aanwijzingen te beschikken voor het bestaan van een praktijk die aanleiding kan geven tot het opleggen van een administratieve geldboete in hoofde van X (hierna verder genoemd de kredietinstelling of "X"). Die feiten kunnen volgens het Directiecomité een inbreuk opleveren op de bepalingen van de hoofdstukken II en IV van de Witwaswet 1993.

3 Bij brief van 3 april 2014 gelast het Directiecomité overeenkomstig artikel 36/9, § 1, van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België (hierna de wet van 22 februari 1998) de Auditeur met een onderzoek ten laste en ten gunste van de kredietinstelling (bijl. 4 bij het verslag van de Auditeur).

4 De Auditeur maakt overeenkomstig artikel 36/9, § 2, van de wet van 22 februari 1998 op 22 november 2018 haar definitieve bevindingen (dossier AUD.007) over aan het Directiecomité. De Auditeur was van mening dat het gevoerde onderzoek ten laste en ten gunste van de kredietinstelling, op wie de Witwaswet 1993 en de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (hierna: Witwaswet 2017) van toepassing zijn, de volgende inbreuken heeft aangetoond in hoofde van X met betrekking tot de opvolging van haar zakenrelatie met Y, in de periode tussen 9 november 2000 en 26 juni 2013:

- Inbreuk 1: De kredietinstelling is niet tegemoet gekomen aan haar verplichtingen voortvloeiende uit artikel 4, § 1 van de Witwaswet 1993, zoals deze van toepassing was vanaf 2 februari 2004 en de artikelen 12 en 42, § 1, eerste lid, 2° van het Reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (hierna verder genoemd "CBFA") van 27 juli 2004 (goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 8 oktober 2004 (B.S. 22 oktober 2004)) door het doel en de verwachte aard van de zakenrelatie met Y niet afdoende te hebben geïdentificeerd;

Deze verplichting werd bij wetswijziging van 18 januari 2010 (in werking getreden op 5 februari 2010) opgenomen in artikel 7, § 1, vijfde lid van de Witwaswet 1993 en

artikel 11 van het reglement van de CBFA van 23 februari 2010 (goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 16 maart 2010 (B.S. 24 maart 2010)).

Voornoemde verplichting is thans opgenomen in artikel 34, § 1, eerste lid van de Witwaswet 2017.

- Inbreuk 2: De kredietinstelling is niet tegemoet gekomen aan haar verplichting die voortvloeit uit artikel 4, § 3 van de Witwaswet 1993, zoals deze van toepassing was vanaf 2 februari 2004, doordat de kredietinstelling de zakenrelatie met Y in stand heeft gehouden terwijl zij niet in de mogelijkheid bleek te zijn om het voorwerp en de verwachte aard van deze zakenrelatie te identificeren.

De verplichting om geen zakenrelatie in stand te houden wanneer de kredietinstelling geen klantenonderzoek kan verrichten, werd bij de wetwijziging van 18 januari 2010 (in werking getreden op 5 februari 2010), behouden, nl. in artikel 7, § 4 van de Witwaswet 1993, met verwijzing naar het klantenonderzoek van artikel 7, § 1 van dezelfde wet.

Deze verplichting is thans opgenomen in artikel 34, § 3 van de Witwaswet 2017.

- Inbreuken 3: De kredietinstelling is niet tegemoet gekomen aan haar verplichting tot controle en actualisering van de identificatiegegevens die deel uitmaakt van de bestendige waakzaamheidsplicht en die voortvloeit uit artikel 35 van het Reglement van de CBFA van 27 juli 2004 *j^o* artikel 4, § 2 van de Witwaswet 1993. De kredietinstelling heeft bovendien niet het wettelijk voorziene gevolg gegeven aan de onmogelijkheid om de waakzaamheidsplicht na te leven, met name de beëindiging van de zakenrelatie met Y en een eventuele melding aan de CFI (artikel 4, § 3 van de Witwaswet 1993).

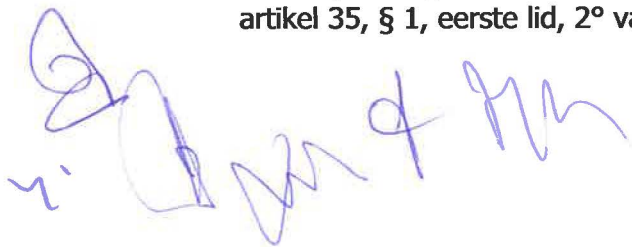
De verplichtingen van voornoemd artikel 4, §§ 2 en 3, alsook artikel 35 van het Reglement van de CBFA van 27 juli 2004, werden bij de wetwijziging van 18 januari 2010 (in werking treding op 5 februari 2010), vervolgens opgenomen in artikel 7, §§ 3 en 4 van de Witwaswet 1993.

Voornoemde verplichtingen zijn thans opgenomen in artikel 35, § 1, eerste lid, 2° en § 2 van de Witwaswet 2017.

- Inbreuk 4: De kredietinstelling is niet tegemoet gekomen aan haar verplichtingen tot controle en actualisering van het risicoprofiel, voorgeschreven door de artikelen 35 *j^o* 30 en 13 van het Reglement van de CBFA van 27 juli 2004, doordat zij pas in oktober 2010 het AML-risicoprofiel van Y heeft geactualiseerd en tevens niet de nodige gegevens heeft opgevraagd met het oog op het bepalen van het risicoprofiel.

Deze verplichtingen werden overgenomen door artikel 26 resp. artikel 12 van het Reglement van de CBFA van 23 februari 2010.

De verplichting tot actualisering van het AML-risicoprofiel is thans opgenomen in artikel 35, § 1, eerste lid, 2° van de Witwaswet 2017.

- Inbreuk 5: De kredietinstelling, hoewel beschikkend over een heel scala aan procedures ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, is in de feiten niet ten volle tegemoet gekomen aan haar verplichtingen uit artikel 16, § 1, eerste zin van de Witwaswet van 1993 (zoals deze van toepassing was vanaf 5 februari 2010) en thans vervangen door artikel 8, § 1, 1° van de Witwaswet 2017, om procedures voor communicatie en informatiecentralisatie uit te werken teneinde verrichtingen die verband houden met witwassen van geld of de financiering van terrorisme te voorkomen, op te sporen en te verhinderen..

5 Tijdens zijn zitting van 22 januari 2019 heeft het Directiecomité kennisgenomen van het schrijven van de kredietinstelling van 21 december 2018 (ontvangen op 3 januari 2019) en akte genomen van de beslissing om het bij schrijven van 3 december 2018 door het Directiecomité geformuleerde voorstel tot minnelijke schikking niet te aanvaarden.

In navolging van deze weigering van het voorstel tot minnelijke schikking, heeft het Directiecomité tijdens dezelfde vergadering van 22 januari 2019 beslist om het dossier, in overeenstemming met artikel 36/10, §§ 1 en 4 van de wet van 22 februari 1998 over te maken aan de Sanctiecommissie van de NBB. Het Directiecomité neemt hierbij de bevindingen van de Auditeur, zoals die blijken uit haar onderzoeksverslag nr. AUD.007, over.

Bij aangetekende brief van 22 januari 2019 licht de Gouverneur van de Nationale Bank van België (hierna: de Gouverneur) de kredietinstelling in en bezorgt hij een kopie van het verslag van de Auditeur, alsmede een inventaris van de dossierstukken met de mededeling dat een kopie kan worden verkregen van deze stukken.

De Voorzitter van de Sanctiecommissie ontvangt overeenkomstig artikel 36/10, § 4, van de wet van 22 februari 1998 een kennisgeving van de grieven, samen met het onderzoeksverslag, alsook een kopie van de brief van 22 januari 2019 van de Gouverneur aan de kredietinstelling.

6 De kredietinstelling bezorgt bij brief van 21 maart 2019 middels haar raadsman haar schriftelijke opmerkingen overeenkomstig artikel 36/11, § 1, van de wet van 22 februari 1998.

De Auditeur heeft op 12 april 2019 een memorie van antwoord ingediend. Bij brief van 18 april 2019 heeft de raadsman van de kredietinstelling schriftelijk zijn opmerkingen geformuleerd op de memorie van antwoord van de Auditeur.

7 Op 24 april 2019 vindt op de maatschappelijke zetel van de NBB de door artikel 36/11, § 3, van de wet van 22 februari 1998 bedoelde hoorzitting plaats. De Sanctiecommissie in haar volledige samenstelling hoorde:

- [...], Auditeur, die het verslag heeft toegelicht;
- de vertegenwoordiger van het Directiecomité, [...], die zich aansluit bij de in het verslag van de Auditeur gemaakte kwalificaties van de feiten en vraagt dat de Sanctiecommissie een administratieve geldboete van 500.000 euro zou opleggen en de nominatieve bekendmaking van de beslissing zou bevelen;
- de kredietinstelling, vertegenwoordigd door mr. [...], advocaat bij de balie te Brussel, bijgestaan door [...], Head of compliance.

De kredietinstelling heeft de feiten zoals geschetst in het verslag van de Auditeur, alsmede hun kwalificatie niet betwist.

Zij heeft gewezen op het gegeven dat de vastgestelde tekortkomingen uitsluitend betrekking hebben op de identificatie en de monitoring van de zakenrelatie met één enkele cliënt, nl. Y, en naar haar oordeel de ernst van de weerhouden inbreuken enigszins dient gerelativeerd te worden. Verder wijst de kredietinstelling naar het feit dat zij geen winst heeft behaald omwille van de inbreuken, de afwezigheid van enig bedrieglijk opzet, de spontane melding aan de CFI, de door haar verleende medewerking met het onderzoek en de sindsdien doorgevoerde aanpassingen van de procedures.

Tenslotte wijst de kredietinstelling naar de anciënniteit van de feiten die de eventuele verdachte verrichtingen zouden uitmaken alsmede de tijdsduur van de procedure.

Verwijzend naar principes van gelijke behandeling en proportionaliteit, werd gevraagd bij het bepalen van de administratieve geldboete een boete op te leggen in de lijn van de boetes opgelegd bij beslissingen genomen door de Sanctiecommissie van de CBFA en Sanctiecommissie van de NBB in 2010 en 2015. De kredietinstelling vraagt tevens een niet-nominatieve bekendmaking van de beslissing van de Sanctiecommissie gezien dit een onevenredig nadeel zou berokkenen aan de kredietinstelling.

De aanwezigen konden repliceren. De kredietinstelling had de gelegenheid om als laatste het woord te nemen.

2 De aangevoerde miskennis van de redelijke termijn-vereiste

8 De kredietinstelling heeft in haar opmerkingen over de grieven van de Auditeur verwezen naar de redelijke termijn-vereiste. Er wordt aangevoerd dat de melding van de kredietinstelling bij de CFI dateert van bijna zes jaar geleden, de verwijzing naar de Sanctiecommissie dateert van vier jaar na die melding, de onderzochte feiten geen grote complexiteit vertonen, de kredietinstelling de feiten niet heeft betwist en geen verantwoording wordt gegeven voor de tijdspanne die is verlopen tussen de aanstelling van de Auditeur door het Directiecomité op 1 april 2014 en de eerste onderzoekshandelingen door de Auditeur op 9 februari 2015 en evenmin voor de tijdspanne tussen de mededeling door de kredietinstelling van de laatste opgevraagde informatie op 15 maart 2016 en de mededeling van de voorlopige bevindingen door de Auditeur op 13 juli 2018. De kredietinstelling wijst bij dit alles ook op het belang dat de zaak voor haar heeft, meer bepaald het reputatierisico.

Artikel 6.1 EVRM schrijft voor dat bij het bepalen van de gegrondheid van een ingestelde strafvervolging eenieder recht heeft op behandeling binnen een redelijke termijn. Het aanvangspunt voor de bepaling van die redelijke termijn is het tijdstip waarop een (rechts)persoon weet dat hij het voorwerp uitmaakt van een strafvervolging en hij verplicht kan worden maatregelen te nemen om zich tegen de beschuldiging te verdedigen. De redelijkheid van de termijn wordt beoordeeld rekening houdend met de complexiteit van de zaak, de houding van de betrokkene en de met onderzoek en vervolging belaste instanties en het belang dat de zaak voor de betrokkene heeft.

Gelet op het bedrag en de aard van de sancties die aan een kredietinstelling kunnen worden opgelegd voor de feiten die haar thans worden verweten, is de voorliggende procedure te beschouwen als een strafvervolging in de zin van artikel 6.1 EVRM en kan de kredietinstelling zich beroepen op de redelijke termijn-vereiste.

In deze zaak moet het aanvangspunt van de redelijke termijn worden bepaald op 9 februari 2015, dit is het tijdstip waarop de Auditeur bij de kredietinstelling een eerste keer informatie heeft opgevraagd en de kredietinstelling bijgevolg wist dat tegen haar een onderzoek werd gevoerd dat aanleiding kon geven tot door de Sanctiecommissie op te leggen sancties. Noch het tijdstip van melding door de kredietinstelling aan de CFI noch het tijdstip van aanstelling van de Auditeur door het Directiecomité zijn daarbij relevant. Ook het tijdsverloop vóór 9 februari 2015 is niet relevant voor de beoordeling van de redelijke termijn-vereiste.

Het valt niet te ontkennen dat de te beoordelen zaak wordt gekenmerkt door een zekere complexiteit, de Auditeur de zaak in de regel heeft onderzocht met de nodige voortvarendheid en de kredietinstelling meermaals uitstel heeft gevraagd om de gevraagde documenten te bezorgen. Het valt evenwel evenmin te ontkennen dat in de periode van 15 maart 2016 tot 13 juli 2018 door de Auditeur geen onderzoekshandelingen werden gesteld en dat er dus een periode van stilstand is die niet te wijten is aan de kredietinstelling en die door de Auditeur niet kan worden verantwoord.

Het valt niet te ontkennen dat deze zaak voor de kredietinstelling een bijzonder belang heeft gelet op het reputatierisico dat er mee samenhangt.

Uit het voorgaande volgt dat de redelijke termijn in deze zaak is overschreden.

Uit de dossiergegevens blijkt niet en de kredietinstelling voert overigens ook niet aan dat door die overschrijding van de redelijke termijn de kredietinstelling op enige wijze werd gehinderd in de uitoefening van haar recht van verdediging.

De kredietinstelling heeft gelet op de vastgestelde verdragsrechtelijke schending recht op rechtsherstel. Dit rechtsherstel zal bestaan, zoals hierna zal blijken, in het opleggen van een administratieve geldboete voor een lager bedrag dan het bedrag dat bij afwezigheid van die schending zou worden opgelegd.

3 Relevante feitelijke gegevens en beoordeling van de grieven

9 De aan de kredietinstelling verweten inbreuken 1 tot en met 5 houden verband met de opvolging door de kredietinstelling van haar zakenrelatie met Y tussen 9 november 2000 en 26 juni 2013.

10 Het begin van de zakenrelatie tussen Y en X dateert van 9 november 2000, met de toekenning van een zakennummer waaraan vier rekeningen gekoppeld zijn: drie zichtrekeningen en één termijnrekening.

Y werd op [...] geboren in de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken (USSR). Hij heeft de Russische nationaliteit en was bij het aangaan van de zakenrelatie met X woonachtig in Moskou (USSR).

Op een veel later tijdstip werd Y toegevoegd aan de lijst van "Specially Designated Nationals en Blocked Persons" (verkort: SDN-lijst), opgesteld door het Office of Foreign Assets Control (OFAC) van het Amerikaanse Department of the Treasury.

Volgens de informatie die X had verkregen, zou Y betrokken zijn bij feiten van georganiseerde misdaad, witwassen van geld en handel in wapens en drugs.

Tijdens een halfjaarlijkse screening in mei-juni 2013 van het klantenbestand tegenover sanctielijsten, ontdekt de kredietinstelling de aanwezigheid van Y op voornoemde SDN-lijst.

Op 26 juni 2013 doet de kredietinstelling vervolgens een melding aan de CFI in verband met de rekening van Y in US Dollars.

Een dag later, op 27 juni 2013, verzet de CFI zich vervolgens tegen de uitvoering van elke debet verrichting op de rekeningen van Y gedurende een periode van vijf werkdagen. De rekeningen van Y worden op last van de procureur des Konings geblokkeerd op 28 juni 2013.

Gedurende de onderzochte periode vonden er weinig transacties plaats op de rekeningen van Y:

- het gebruik van de zichtrekeningen BEF en EUR beperkte zich tot de aanrekening van kosten door X, na creditering vanuit de USD-zichtrekening;
- op de USD-zichtrekening waren er zes inkomende overschrijvingen (telkens van USD 100.000), twee uitgaande verrichtingen naar de USD-termijnrekening (USD 99.500 resp. USD 499.750), één inkomende verrichting vanuit de USD-termijnrekening (USD 300.000) en één uitgaande overschrijving van USD 300.000 naar een bestemming in Dubai;
- op de USD-termijnrekening werden twee inkomende verrichtingen verricht vanuit de USD-zichtrekening (USD 99.500 resp. USD 499.750) en één uitgaande naar dezelfde USD-zichtrekening (USD 300.000). Voor het overige werd de termijnrekening op de eindvervaldagen telkenmale automatisch hernieuwd, met kapitalisatie van de intresten. Deze verlenging/vernieuwing werd aan de cliënt aan de hand van de uittreksels gecommuniceerd.

De transacties situeren zich tussen 9 november 2000 en 2 maart 2004.

Gezien het grote tijdsverloop sinds het ogenblik waarop de grote verrichtingen op de rekeningen van Y hebben plaatsgevonden, nl. voor 2004, heeft de Auditeur besloten om geen verdere onderzoeksdaden te stellen naar de door de kredietinstelling uitgeoefende waakzaamheid ten aanzien van deze verrichtingen.

11 Uit het onderzoek blijkt dat X niet over alle pertinente informatie beschikte betreffende de beweegredenen van Y om een zakenrelatie aan te gaan, noch met betrekking tot het precieze doel en de vooropgestelde aard van de zakenrelatie.

Het cliëntendossier van de kredietinstelling met betrekking tot Y bevat de manuele openingsdocumenten van de zakenrelatie en een kopie van het paspoort van Y, geldig zijnde tot 3 november 2003.

Bij het aangaan van de zakenrelatie met Y maakten het voorwerp en de verwachte aard van de zakenrelatie, volgens de op dat ogenblik geldende Witwaswet 1993, geen deel uit van de identificatieplicht. Toch werd in de aanvraag- en openings-documenten van 9 november 2000 vermeld dat Y een 'zakenman' was, wiens zakelijke activiteiten bestond in de verkoop van diensten. Vervolgens werd op 20 augustus 2002 deze beroepscode aangepast naar 'bediende', zonder dat X deze wijziging kan verantwoorden of stavende stukken kan voorleggen.

Vanaf de wijziging aan de wet van 11 januari 1993 bij wet van 12 januari 2004 werd de identificatieplicht uitgebreid naar de verwachte aard en het doel van de zakenrelaties. Voor de op 2 februari 2004 bestaande zakenrelaties werd een overgangsregeling ingevoerd, zowel in de Witwaswet 1993, als in het Reglement van de CBFA van 27 juli 2004. Indien ten aanzien van een bepaalde zakenrelatie niet aan de (vernieuwde) identificatieplicht kon worden voldaan, kon de zakenrelatie niet in stand gehouden worden en diende eventueel een melding aan de CFI gemaakt te worden.

Uit het onderzoek blijkt dat de kredietinstelling, na de inwerkingtreding van de voormelde wetwijziging van 12 januari 2004, drie keer (nl. op 23 februari 2004, 23 november 2004 en 28 juni 2005) een schrijven heeft gericht aan Y, met de vraag een aantal documenten te bezorgen, waaronder de (in te vullen) vragenlijst 'Your profile – Your activities'. Deze brieven werden (minstens op dit punt) niet beantwoord.

Na de (onbeantwoorde) brief van 28 juni 2005 werden door de kredietinstelling geen verdere initiatieven meer genomen om enige informatie in te winnen met betrekking tot het voorwerp of de aard van de voormelde zakenrelatie met Y, noch heeft de kredietinstelling een einde gesteld aan de zakenrelatie met Y.

X diende nochtans ten aanzien van bestaande zakenrelaties, aangeknoopt vóór 2 februari 2004, vóór 2 februari 2005 voldoende procedures uit te werken om binnen een redelijke termijn de doelstelling en aard van de voornoemde bestaande zakenrelaties te identificeren en dit gelet op het risico voor het witwassen van geld of de financiering van terrorisme en op de kenmerkende eigenschappen van de activiteiten die zij verrichten.

Door de door X toegepaste '*risk based approach*' werden de identificatiegegevens in het kader van de zakenrelatie met Y op geen enkel ogenblik -a fortiori niet binnen een redelijke termijn – aan een 'regularisatie' onderworpen.

Nochtans zijn er met betrekking tot de zakenrelatie met Y voldoende factoren die op een risico voor witwassen kunnen wijzen en aldus een meer prioritaire behandeling tot gevolg hadden moeten hebben:

- Een rekening in USD van een persoon met Russische nationaliteit, die een niet-resident is en geen zakelijke activiteiten in België blijkt te hebben;
- In de periode tussen de opening van de zakenrelatie op 9 november 2000 en 5 april 2001 gebeuren een zestal omvangrijke inkomende overschrijvingen van elk USD 100.000 op de USD-zichtrekening;
- Een uitgaande overschrijving op 1 maart 2004 van USD 300.000 naar een rekening in Dubai, land dat door de Belgische overheid als een zgn. belastingparadijs of land waarin de fiscale regelgeving aanzienlijk gunstiger was dan in België en later als een Staat zonder of met een lage belasting, beschouwd werd;

- De brieven van X van 23 februari 2004, 23 november 2004 en 28 juni 2005 die onbeantwoord bleven.

X had bijgevolg geen duidelijk zicht op de beweegredenen van Y om als niet-resident van Russische nationaliteit een rekening te openen in België, noch wist ze of hij professionele of economische activiteiten in België wilde ontwikkelen en desgevallend van welke aard.

De inbreuk 1 staat dan ook vast lastens de kredietinstelling.

12 Zoals hierboven vermeld heeft de kredietinstelling, niettegenstaande zij niet in de onmogelijkheid bleek te zijn om het voorwerp en de verwachte aard van de zakenrelatie met Y te identificeren, de zakenrelatie met Y in stand gehouden.

De inbreuk 2 staat dan ook vast lastens de kredietinstelling.

13 De actualisering van de identificatiegegevens maakt deel uit van de bestendige waakzaamheidsplicht die de kredietinstellingen moeten aan de dag leggen ten aanzien van hun zakenrelaties.

Uit de door X overgemaakte informatie blijkt dat de kredietinstelling tijdens de onderzochte periode op geen enkel ogenblik de identiteitsgegevens van Y geactualiseerd of gecontroleerd heeft. Nochtans waren er een aantal elementen die minstens tot een adequate (en zelfs versnelde) actualisering aanleiding hadden moeten geven, daar zij er op wezen dat de bij kredietinstelling beschikbare gegevens niet langer actueel waren:

- bij de wederzijdse contacten met Y in februari 2004, naar aanleiding van zijn opdracht om USD 300.000 ver te schrijven naar een rekening in Dubai, was de geldigheidsduur van het paspoort van Y -zijnde het enige identificatiestuk dat X had - sinds 3 november 2003 verstreken;
- het feit dat Y niet antwoordde op de brieven van X van 23 februari 2004, 23 november 2004 en 28 juni 2005 met de vraag om bijkomende informatie te bezorgen over zijn klanten- en profielgegevens.

Niettegenstaande X aldus in de onmogelijkheid was de waakzaamheidsplicht na te leven, werd de zakenrelatie in stand gehouden.

Bijgevolg staat vast dat de kredietinstelling de inbreuken 3 heeft gepleegd.

14 De kredietinstelling startte op 26 november 2005 met het toekennen van een risicoprofiel aan haar bestaande zakenrelaties. Hierbij werd, volgens bepaalde informatie die door X werd overgemaakt, aan Y naar "vermoeden" (*sic*) een risicoprofiel "medium" toegekend. Andere informatie van X stelt echter dat bij de initiële risicoprofielbepaling in 2005 aan Y een profiel 'low' werd toegekend. Minstens is X formeel dat Y voor oktober 2010 een risicoprofiel 'low' had.

In oktober 2010 wordt de risicoscore van Y verhoogd naar 'high' omdat Rusland deze score krijgt toegekend door X om vervolgens in mei 2012 terug naar 'medium' te dalen, alweer ten gevolge van een verandering (daling) in de landenscore voor Rusland. Buiten de onderzochte periode, zijnde sinds augustus 2015, heeft Y tenslotte opnieuw een risicoprofiel 'high'.

Nochtans zijn er een aantal elementen die de tot 2010 aan deze zakenrelatie toegekende risicoscore van 'low' in twijfel hadden moeten trekken, minstens tot een actualisering aanleiding hadden moeten geven :

- buiten de oorspronkelijke beroepskwalificatie 'zakenman' en later 'bediende', is X op geen enkel ogenblik in het bezit geweest van enige informatie met betrekking tot het type zakenrelatie dat de cliënt wenste aan te gaan, het type verrichtingen dat zou worden uitgevoerd, de activiteiten van de cliënt, de bedrijfstak waarin hij werkzaam was, zijn inkomstenbronnen, het doel van de zakenrelatie, de oorsprong van de fondsen of enige andere relevante informatie die inzicht zou hebben verschaft over het oogmerk van de cliënt om de zakenrelatie aan te gaan, zowel met het oog op de identificatie ervan, als met het oog op de bepaling van een risicoprofiel in hoofde van Y. De oorspronkelijke risicoscore 'low' gebeurde desondanks wel op basis van de toenmalige risicofactoren "nationaliteit", "residentie", "beroep" en "economische activiteiten";
- de zakenrelatie met Y vertoont toch een aantal kenmerken die wijzen op een verhoogd witwasrisico. Ofschoon Y van niet-Belgische nationaliteit en een niet-resident is, wat algemeen op een verhoogd witwasrisico wijst, en hij bovendien geen zakelijke activiteiten in België had, een rekening opende in USD én de beschikbare persoonsgegevens vervallen waren, werd hij initieel klaarblijkelijk slechts als "low" ingeschaald;
- de geldigheidsduur van het paspoort van Y was sinds 3 november 2003 verstreken;
- de brieven van X van 23 februari 2004, 23 november 2004 en 28 juni 2005 werden niet beantwoord, waardoor X niet beschikte over o.a. een ingevulde vragenlijst 'Your profile – your activities'.

De (automatische) verhoging van de risicoscore in oktober 2010 gebeurde dan ook laattijdig.

In mei 2012 werd de risicoscore van Y (door een gewijzigde landenscore voor Rusland) opnieuw verlaagd naar 'medium'. Ook hierna werd echter niet meer over gegaan tot effectieve controle en desgevallend actualisering van de identificatiegegevens en het risicoprofiel van deze zakenrelatie. Zo dient vastgesteld dat het feit dat Y bij de halfjaarlijkse screening door X in de periode mei-juni 2013 opdook op de SDN-lijst van het OFAC, waarbij wordt vastgesteld dat Y zou betrokken zijn bij 'feiten van georganiseerde misdaad, witwassen van geld en handel in wapens en drugs', niet tot een onmiddellijke herziening van zijn risicoprofiel leidde. Pas in augustus 2015 krijgt Y opnieuw een risicoscore 'high', weze het omwille van een wijziging van de risicoweging van de initiële acceptatiecriteria en bijgevolg als het ware 'automatisch.

Gelet op al deze gegevens staat de inbreuk 4 lastens de kredietinstelling vast.

15 X heeft tijdens de onderzochte periode meerdere procedures uitgewerkt met betrekking tot de bestrijding van het witwassen van geld en dit zowel op nationaal (Belgisch) niveau als op [...] groepsniveau. De onderscheiden nota's en procedures konden evenwel niet verhinderen dat op geen enkel ogenblik een *hit* gegenereerd werd ten aanzien van de zakenrelatie met Y en dit ondanks alle eerder aangehaalde elementen en aanwijzingen.

De door de kredietinstelling gehanteerde procedures voorzien tevens niet in een passend gevolg wanneer een zakenrelatie geen correspondentie beantwoordt, zelfs niet als de door de kredietinstelling gevraagde informatie betrekking heeft op essentiële gegevens met betrekking tot de zakenrelatie.

Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat de kredietinstelling slechts twee keer per jaar haar klantenbestand screent tegenover de sanctielijsten, zoals de SDN-lijst opgesteld door het OFAC, zodat eventuele maatregelen in bepaalde situaties -zoals deze van Y die aan de SDN-lijst werd toegevoegd, hetgeen evenwel pas op 26 juni 2013 in een actie resulteerde- pas zeer laat (en dus laattijdig) kunnen genomen worden.

Van een normaal voorzichtig en redelijk handelende kredietinstelling mag evenwel worden verwacht dat dergelijke screening op een meer regelmatige basis gebeurt dan zesmaandelijks, temeer de mogelijke gevolgen van dergelijke screening ten aanzien van de bepaling resp. actualisering van het risicoprofiel van een zakenrelatie, dan wel in voorkomend geval de meldingsplicht én tijdige melding ten aanzien van de CFI.

Aldus blijkt ten slotte dat lastens de kredietinstelling ook de inbreuk 5 is aangetoond.

4 Wijziging toepasselijke regelgeving

16 De Sanctiecommissie stelt met verwijzing naar de in randnummer 4 vermelde wetsbepalingen vast dat deze 5 inbreuken zowel ten tijde van de feiten als op de datum van deze beslissing sanctioneerbaar waren en zijn, waarbij de Sanctiecommissie toepassing maakt van de voor de kredietinstelling meest gunstige bepalingen.

5 De op te leggen administratieve geldboete

17 Op het ogenblik van het plegen van deze inbreuken kon aan de kredietinstelling krachtens artikel 40, eerste lid, 2°, Witwaswet 1993 voor deze inbreuken een administratieve geldboete van 250,00 EUR tot 1.250.000,00 worden opgelegd. Voor deze inbreuken kan thans een administratieve geldboete worden opgelegd krachtens artikel 132 Witwaswet 2017 van minimum 10.000,00 euro en maximum 10 % van de jaarlijkse omzet van het voorbije boekjaar. De Sanctiecommissie past de voor de kredietinstelling meest gunstige bepaling toe en dat is die waarin artikel 40, eerste lid, 2°, Witwaswet 1993 voorziet.

18 De vertegenwoordiger van het Directiecomité wees ter rechtvaardiging van gevorderde administratieve geldboete van 500.000 euro onder meer op de ernst van de inbreuken, de grootte van de kredietinstelling en het afschrikwekkend effect van de op te leggen sanctie.

19 Bij het bepalen van het bedrag van de aan de kredietinstelling op te leggen administratieve geldboete dient de Sanctiecommissie overeenkomstig artikel 36/11, § 4, van de wet van 22 februari 1998 rekening te houden met de ernst van de inbreuken en met de voordelen of de winst die uit deze inbreuken is behaald.

20 De Sanctiecommissie neemt bij het bepalen van het bedrag van de op te leggen administratieve geldboete de volgende elementen in aanmerking:

- de naleving van de door de overtreden regelgeving voorgeschreven verplichtingen is noodzakelijk om de soliditeit en de integriteit van het financiële stelsel te beschermen en bij te dragen tot de bestrijding van het witwassen van geld;
- de door de kredietinstelling en haar aangestelden uit te voeren controles zijn essentieel zijn voor elke methode van witwaspreventie;

- de vastgestelde tekortkomingen tonen gebreken aan in het uitwerken, implementeren en opvolgen door de kredietinstelling van regels die een handelen in overeenstemming met de regelgeving moeten garanderen;
- hoewel niet is gebleken dat de vastgestelde tekortkomingen de cliënt van de financiële instelling in staat hebben gesteld de betrokken rekeningen te misbruiken, moeten de vastgestelde inbreuken toch als objectief ernstig worden omschreven;
- de verwijzing die de financiële instelling doet naar de sancties die in andere zaken zijn opgelegd zijn niet dienstig ter beoordeling van de voorliggende zaak, omdat het gaat om andere en niet te vergelijken feitelijke omstandigheden;
- het bedrag van de geldboete moet voldoende afschrikwekkend zijn teneinde aan de kredietinstelling zelf, haar personeelsleden en gelijkaardige instellingen en hun personeelsleden voldoende duidelijk te maken dat tekortkomingen op het vlak van de deze regelgeving niet kunnen worden getolereerd;
- de financiële draagkracht van de kredietinstelling;
- de voordelen die de kredietinstelling uit de vastgestelde inbreuken heeft behaald voordelen die evenwel vrij beperkt lijken te zijn;
- de afwezigheid van aanwijzingen voor enig bedrieglijk opzet bij de kredietinstelling of haar personeelsleden;
- de medewerking die de kredietinstelling bij het onderzoek heeft verleend;
- de kredietinstelling heeft sinds het onderzoek haar procedures aangepast, zij het met een zekere vertraging;
- de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn.

21 Gelet op die elementen is volgens de Sanctiecommissie een administratieve geldboete van 350.000 euro passend.

6 De bekendmaking van de beslissing:

22 Artikel 36/11, § 6, eerste lid, van de wet van 22 februari 1998 bepaalt dat de beslissingen van de Sanctiecommissie nominatief worden bekend gemaakt op de website van de NBB en dit voor een duur van minstens vijf jaar, tenzij deze bekendmaking de financiële stabiliteit of een lopend strafrechtelijk onderzoek of een lopende strafrechtelijke procedure dreigt in het gedrang te brengen of een onevenredig nadeel dreigt te berokkenen aan de betrokken personen of aan de instellingen waartoe ze behoren. In dat geval wordt de beslissing niet-nominatief bekend gemaakt op de website van de NBB.

23 Er moet worden ingegaan op de vraag van de kredietinstelling om de voorliggende beslissing enkel niet-nominatief bekend te maken op de website van de NBB, aangezien een nominatieve bekendmaking de kredietinstelling een onevenredig nadeel zou berokkenen.

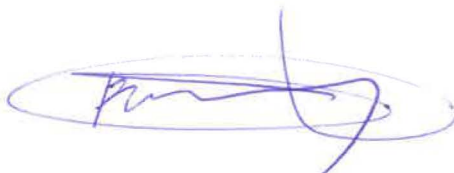
BESLISSING

De Sanctiecommissie van de Nationale Bank van België, na beraadslaging in haar voltallige samenstelling,

- stelt vast dat X de inbreuken 1 tot en met 5, zoals hierboven omschreven, heeft gepleegd;
- legt voor al die inbreuken samen aan X een administratieve geldboete op van 350.000 euro;
- zegt dat deze beslissing op niet-nominatieve wijze zal worden bekend gemaakt op de website van de Nationale Bank van België;
- zegt dat deze beslissing overeenkomstig artikel 36/11, § 5, van de wet van 22 februari 1998 per aangetekende brief aan X zal worden betekend en die kennisgevingsbrief melding zal maken van de in die bepaling vermelde gegevens;
- zegt dat deze beslissing overeenkomstig artikel 36/11, § 6, derde lid, van de wet van 22 februari 1998 aan het Directiecomité van de Nationale Bank van België zal worden meegedeeld.

Brussel, 24 april 2019.

ROBERT ANDERSEN,
VOORZITTER

FILIP VAN VOLSEM,
LID

STEPHANE WILMET,
LID

DIRK SCHOETERS,
LID

HERMAN MATTHIJS,
LID

HENRI BARTHOLOMEEUSEN
LID